

EU's Regionalfond og EU's Socialfond i Danmark 2014 - 2020

Resumé til borgerne, 2022

1. Indledning

EU's Regionalfond og Socialfond (strukturfondene) har i perioden 2014-2020 samlet givet tilsagn for ca. 2,9 mia. kr. til at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer.

Strukturfondsmidlerne er ligeligt fordelt på de to fonde og medfinansieres af stat, regioner, kommuner, private virksomheder, fonde mv.

I 2021 blev strukturfondsindsatsen suppleret med en omstillingsindsats finansieret af REACT-EU-midlerne, hvor der er givet tilsagn for godt 1,5 mia. kr. Dermed er der samlet for strukturfondene og REACT-EU givet tilsagn for knap 4,5 mia. kr. med udgangen af 2022. Hertil kommer national medfinansiering.

I 2022 har forvaltningsmyndigheden ikke fokuseret på at igangsætte mange nye indsatser, men flere eksisterende projekter har fået tillægsbevillinger. Fokus har hovedsageligt været på at sikre en korrekt afrapportering, hurtig sagsbehandling og en smidig afslutning af projekterne.

Forvaltningsmyndigheden har udsendt en skrivelse til alle regional- og socialfondsprojekter med gode råd og potentielle faldgruber i forbindelse med afslutning og slutrapportering. Hermed har forvaltningsmyndigheden forsøgt at imødegå en række af de udfordringer, som projekterne ofte står overfor ved afslutning og slutrapportering.

I 2022 blev CARE-indsatsen implementeret. Det har fokus på at afhjælpe den flygtningesituation, som er opstået efter Ruslands invasion af Ukraine.

Midlerne er blevet benyttet til at give tillægsbevillinger til eksisterende socialfondsprojekter, der i forvejen har fokus på at hjælpe borgere ind på arbejdsmarkedet – fx via social inklusion eller virksomhedsrettede kompetenceløft af de ukrainske flygtninge.

I det følgende gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2022.

Projekternes indhold spænder vidt og omfatter bl.a. innovationssamarbejde mellem private virksomheder og videninstitutioner, rådgivning af iværksættere med henblik på at styrke deres vækstmuligheder, grøn omstilling af SMV'er, kompetenceløft og formel uddannelse af arbejdsstyrken samt inklusion af udsatte borgere.

De overordnede rammer for fondenes investeringer er fastlagt i henholdsvis regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet for 2014-2020.

I afsnit 2 beskrives regionalfondsindsatsen kort, og der gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2022, herunder de resultater indsatsen har skabt på nuværende tidspunkt. Afsnit 3 beskriver tilsvarende for socialfondsprogrammet. Der er desuden indsat fire eksempler på projekter under fondene.

2. Regionalfondsprogrammet

Regionalfondsprogrammet *Innovativ og bæredygtig vækst i virksomheder* fokuserer på fem indsatsområder og mål:

1. Øge antallet af innovative SMV'er
2. Øge antallet af vækstvirksomheder
3. Forbedre energi- og ressourceeffektivitet
4. Reducere energiforbrug og øge antallet af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 indbyggere.
5. Forbedre konkurrence- og omstillingsevne hos SMV'er og udvikling og skalering af nye grønne teknologier

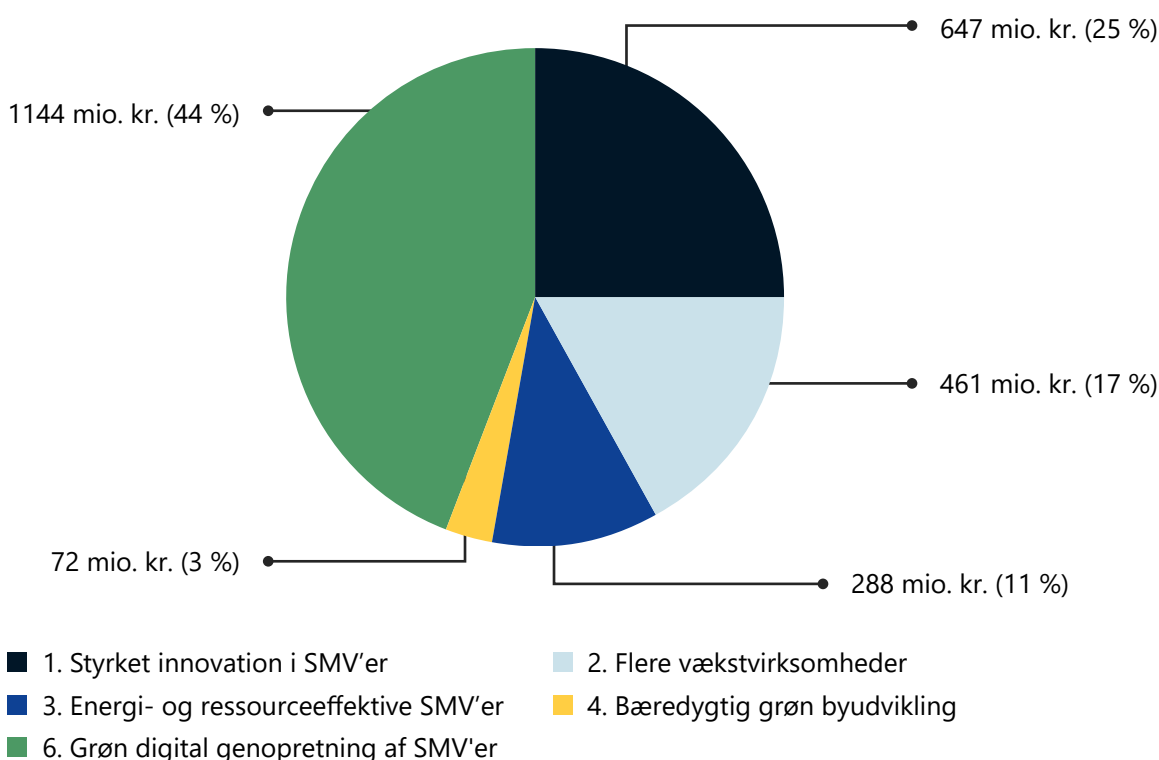
Den femte – Forbedre konkurrence- og omstillingsevne hos SMV'er og udvikling og skalering af nye grønne teknologier – blev tilføjet regionalfondsprogrammet i

2021 på baggrund af REACT-EU-indsatsen for grøn og digital genopretning af SMV'er med en samlet ramme på 1.144 mio. kr.

Regionalfondsindsatsen bidrager også til at indfri de danske EU 2020-mål, særligt målene for forskning og udvikling, klima og energi samt beskæftigelse.

Figur 1 viser, hvordan regionalfondsmidlerne er fordelt på de fire indsatsområder samt REACT-EU-indsatsen, som udgør 44 pct. af regionalfondsindsatsen. 25 pct. gives til projekter, der bidrager til at øge antallet af innovative SMV'er, mens projekter, der arbejder for at skabe flere vækstvirksomheder, tildeles 17 pct. af midlerne. Endelig afsættes 11 pct. af midlerne til at forbedre SMV'ers energi- og ressourceeffektivitet, mens 3 pct. anvendes til bæredygtig, grøn byudvikling.

Figur 1. Regionalfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes en oversigt over og en kort beskrivelse af [samtlige støttede projekter fordelt på både indsatsområder og regioner](#)

Grønne Ressource-Økosystemer Nordjylland (GRØN)

Målet for GRØN var at forbedre konkurrenceevnen blandt SMV'er i Region Nordjylland ved at sikre ressource- og energibesparelser gennem industriel symbiose. 49 virksomheder har deltaget i en industriel symbiose og fået en grøn forretningsplan, og de deltagende virksomheder har opnået markante besparelser på energi og materialer.

Projektet startede i august 2020 og sluttede i december 2022. EU's Regionalfond har støttet projektet med 7,8 mio. kr. Operatør var Center for Logistik og Samarbejde i partnerskab med Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling Nordjylland (NBEN), Port of Aalborg, Aalborg Universitet, Hydrogen Valley og en række kommuner og erhvervscentre i Thisted, Vesthimmerland, Mariagerfjord, Hjørring og Morsø kommuner.

Status på regionalfondsprogrammet ultimo 2022

I tabel 1 på næste side er disponeringen af regionalfondsmidlerne og REACT-EU opgjort hver for sig.

Siden programperiodens begyndelse og frem til udgangen af 2022 er der givet tilsagn for i alt 1.450 mio. kr. til 154 regionalfondsprojekter. Dermed er der givet tilsagn for 99 pct. af regionalfondsmidlerne ved udgangen af 2022.

Ved udgangen af 2022 var der udbetalt i alt ca. 1.073 mio. kr., hvilket svarer til 73 pct. af regionalfondsmidlerne er udbetalt til projekter. Der er desuden givet tilsagn om 1.137 mio. kr. til 29 projekter fra REACT-EU-midlerne i 2022, hvilket svarer til 99 pct. af den samlede ramme på 1.144 mio. kr. 123 mio. kr. af REACT-EU-midlerne var udbetalt ved udgangen af 2022, hvilket svarer til 11 pct. af midlerne. EU-tilskuddet udbetales løbende som refusion til støttemodtagerne, efterhånden som projektaktiviteterne gennemføres.

Knap halvdelen af de 154 regionalfondsprojekter sigter mod at skabe flere innovative SMV'er i Danmark. I alt er der givet tilsagn for 660 mio. kr. fra EU til at løfte innovationen. Både midlerne til innovation og iværksætteri er stort set fuldt forpligtet.

De to grønne indsatsområder, der skal skabe energi- og ressourceeffektive SMV'er og styrke bæredygtig grøn byudvikling, kom langsomt i gang i starten af programperioden, men i de senere år er efterspørgslen steget markant, og der er ved udgangen af 2022 givet tilsagn for 95 pct. af midlerne. På grund af den langsomme start er det dog kun 55 pct. af midlerne, der er udbetalt.

Tabel 1. Regionalfondsprojekternes fordeling på indsatsområder inkl. REACT-EU, 2014-2020

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
Styrket innovation i SMV'er	72	660	102	572	88
Flere vækstvirksomheder	38	448	97	304	66
Energi- og ressourceeffektive SMV'er	26	283	99	157	55
Bæredygtig grøn byudvikling	18	58	80	40	56
I alt	154	1.450	99	1.073	73
Grøn, digital genopretning af SMV'er (REACT-EU)	29	1.137	99	123	11

Projekteksempel 2: Regionalfondens indsatsområde *Internationalisering*

Zealand International

Formålet med *Zealand International* var at øge produktiviteten og beskæftigelsen i virksomheder i Region Sjælland i en indsats, der skaber nye vækstvirksomheder gennem internationalisering. 93 virksomheder gennemgik et intensivt forretningsudviklingsforløb og fik en international vækstplan, der med elementer som e-eksport, online marketing, kommunikation og forretningsudvikling kan give øget eksportomsætning og indtjening.

Projektet startede i marts 2018 og sluttede med udgangen af 2022. Projektet er støttet med i alt 22,3 mio. kr. fra EU's Regionalfond - 19,2 mio. kr. i 2018 og 3,1 mio. kr. i 2020, da projektet blev udvidet og forlænget til udgangen af 2022. Operatør var Erhvervshus Sjælland i partnerskab med DTU, Erhvervsakademi Zeeland og Dansk Industri.

Output og effekter

Resultatorientering er et nøgleord for strukturfondsindsatsen i Danmark. Alle projekter skal hvile på en solid effektkæde, som beskriver, hvordan de støttede aktiviteter vil bidrage til et eller flere af de mål, som er opstillet i strukturfondsprogrammerne.

Det kan fx være at øge antallet af innovative SMV'er eller at reducere CO₂-udledningen. Ofte vil det være særdeles vanskeligt at måle effekterne ved et projekts afslutning, og derfor måles output typisk i form af antal deltagende virksomheder og tilhørende leverancer i form af fx prototyper, vækstplaner og grønne forretningsmodeller.

Effekterne måles – når det er muligt – i samarbejde med Danmarks Statistik ved hjælp af registerdata og ved at sammenligne udviklingen i de virksomheder, der har deltaget i aktiviteterne, med udviklingen i kontrolgrupper af virksomheder, som ikke har deltaget i strukturfondsprojekter. De registerbaserede effektmålinger suppleres af kvalitative evalueringer af enkeltprojekter med henblik på at blive klogere på, hvordan projekterne virker.

Ved udgangen af 2022 har 154 af de 183 regionalfonds- og REACT-EU-projekter indrapporteret oplysninger om output og effekter. Mange regionalfondsprojekter er

dog ikke helt færdige. Der er derfor alene tale om foreløbige resultater af indsatsen. Det er også for tidligt at måle de langsigtede effekter på virksomhederne ved hjælp af registerdata.

Blandt de vigtigste foreløbige output og effekter er, at knap 2.200 private virksomheder har deltaget i et innovationsprojekt. Det er langt over målsætningen på 1.750 virksomheder. Indsatsen ventes på langt sigt at skabe knap 500 nye innovative virksomheder. Med udgangen af 2022 har godt 400 allerede set dagens lys.

Under indsatsområdet, der har fokus på flere vækst-virksomheder, har alle igangsatte projekter indrapporteret oplysninger om output og effekter. Dette har resulteret i, at godt 2.600 virksomheder har modtaget støtte ved udgangen af 2022. Dermed er det samlede mål for hele programperioden på godt 2.500 virksomheder nået og overgået. Baseret på vækst- og omstillingsplaner, der er blevet udarbejdet i de 38 projekter, forventer projekterne at bidrage til at skabe godt 1.000 nye vækstvirksomheder og knap 18.700 nye private fuldtidsarbejdspladser. Det faktiske antal skabte vækstvirksomheder kan dog først måles tidligst tre år efter, at virksomhederne har deltaget i et projekt.

Under indsatsområdet vedrørende energi- og ressourceeffektivitet har alle igangsatte projekter indrapporteret output. Projekterne har allerede realiseret støtte til godt 1.700 virksomheder og er tæt på det samlede mål for programperioden på godt 1.800 virksomheder. Virksomhederne leverer flotte resultater på reduktion af udledningen af drivhusgasemissioner: Målsætningen for hele programperioden er at reducere drivhusgasemissioner med 34.900 tons (CO₂-ækvivalenter), og med udgangen af 2022 er reduktionen på godt 638.000 tons.

Tallene for de igangværende 18 byprojekter, der fremmer grøn og bæredygtig byudvikling, viser at langt flere virksomheder end forventet deltager: Knap 90 virksomheder er med i investeringsprioriteten "Byudvikling gennem innovative virksomheder" mod forventet 14, og under prioriteten "Energi- og ressourceeffektive byer" er der med udgangen af 2022 udviklet 25 nye metoder eller teknologier til fremme af bæredygtig byudvikling, hvilket overstiger de forventede 14.

REACT EU-indsatsen har oplevet oplevet udfordringer, da aftrækket på midlerne er kort, hvilket forventes at udfordre nogle af projekterne, specielt set i lyset

af de ustabile forsyningskæder som følge af krigen i Ukraine. Nogle projekter har informeret om mulige leveranceproblemer af denne årsag. Projekterne har dog fortsat en forventning om samlet at nå program-mets måltal for indsats.

3. Socialfondsprogrammet

Socialfondsprogrammet Vækst via uddannelse og iværksætteri er primært målrettet forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. Programmet fokuserer på fem indsatsområder og mål:

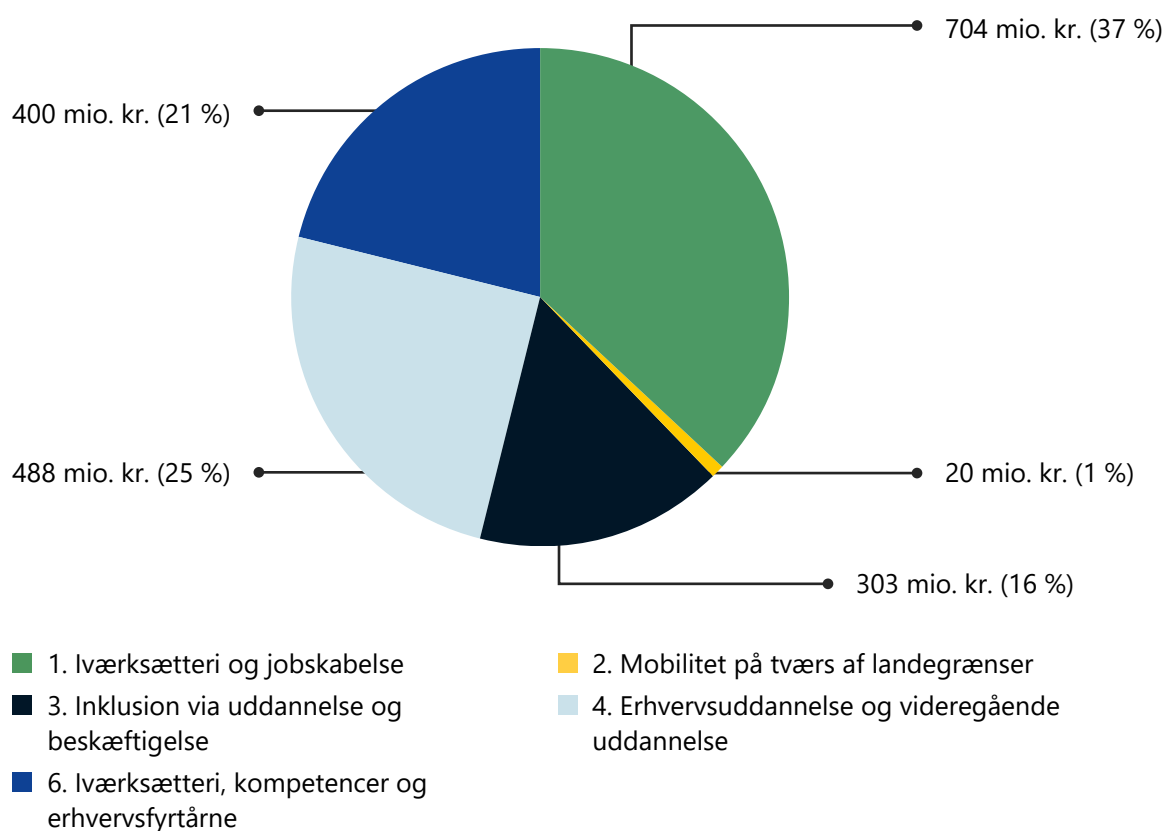
1. Øge antallet af selvstændige, overlevelseshraten og beskæftigelsen i støttede virksomheder
2. Øge arbejdskraftens mobilitet på tværs af landegrænser
3. Øge beskæftigelsen for personer på kanten af arbejdsmarkedet
4. Øge antallet af personer med erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse
5. Styrke vækst og beskæftigelse med udgangspunkt i lokale eller regionale erhvervsstyrker

Den femte – Styrke vækst og beskæftigelse med udgangspunkt i lokale eller regionale erhvervsstyrker – blev tilføjet socialfondsprogrammet i 2021 på baggrund af REACT-EU-indsatsen med en samlet ramme på 400 mio. kr.

Gennem indsatsområderne bidrager socialfondsindsatsen til at opfylde de danske EU 2020-mål vedrørende inklusion, uddannelse og beskæftigelse.

Figur 2 viser socialfondsmidlernes fordeling på indsatsområderne. REACT-EU-indsatsen, der kom til i 2021, udgør 21 pct. af de samlede midler. 37 pct. af midlerne målrettes projekter, der skal styrke iværksætterkulturen i Danmark, tilbyde rådgivning til iværksættere eller bidrage til virksomhedernes vækst gennem kompetenceløft. Arbejdsstyrkens mobilitet på tværs af landegrænser understøttes af det såkaldte EURES-netværk, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Indsatsen støttes med 20 mio. kr., svarende til 1 procent af socialfondsmidlerne. Yderligere er 16 pct. af midlerne fra Socialfonden afsat til inklusionsprojekter, der bidrager til at få og fastholde personer på kanten af arbejdsmarkedet i beskæftigelse. Endelig er 25 pct. tildelt initiativer, der bidrager til at højne uddannelsesniveaue i form af erhvervsuddannelse og videregående uddannelse.

Figur 2. Socialfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

Projekteksempel 3: Socialfondens indsatsområde *Kvalificeret arbejdskraft og social inklusion*

Merkantil dannelse i et STEM-perspektiv

Projektets mål var på kort sigt at få flere elever til at søge ind på hovedforløbet og gennemføre en erhvervsuddannelse, så virksomhederne får flere dygtige faglærte med de rette kompetencer. Også på langt sigt vil projektet bidrage til, at flere søger ind på erhvervsuddannelserne. Med praksisnære og virksomhedsrettede aktiviteter og fokus på STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering og Mathematics) har projektet desuden arbejdet for at forberede eleverne på den øgede digitalisering i fagene og virksomhederne.

Projektet begyndte i juni 2019 og sluttede med udgangen af 2022, og knap 2.100 elever har deltaget i et forløb. Viden Djurs i Grenaa var operatør på projektet i partnerskab med erhvervsskolerne Tietgenskolen i Odense, Tradium i Randers, International Business College i Kolding samt Campus Vejle. EU's Socialfond har støttet projektet med 7,8 mio. kr.

Status på socialfondsprogrammet ultimo 2022

I tabel 2 er disponeringen af socialfondsmidlerne og REACT-EU opgjort hver for sig.

Siden programperiodens begyndelse og frem til udgangen af 2022 er der givet tilsagn for i alt 1.488 mio. kr. til 165 socialfondsprojekter. Dermed er 98 pct. af socialfondsmidlerne udmøntet ved udgangen af 2022, mens 74 pct. er udbetalt til projekter. Der er desuden givet tilsagn om 400 mio. kr. til 16 projekter fra REACT-EU-midlerne på den nye prioritetsakse 6 i 2022, hvilket svarer til 100 pct. af den samlede ramme, mens 25 pct. er udbetalt ved udgangen af 2022.

EU-tilskuddet udbetales løbende til støttemodtagerne, efterhånden som projektaktiviteterne gennemføres.

Ved udgangen af 2022 var der under indsatsområdet vedrørende iværksætteri og jobskabelse igangsat 73 projekter. Knap halvdelen af det samlede tilsagnsbeløb for Socialfonden er tildelt til disse projekter. I 2022 er 97 pct. af midlerne udmøntet og 71 pct. udbetalt til projekterne. Projekterne har været udfordret af højkonjunktoren, som har betydet at virksomhederne

i højere grad har prioriteret deres daglige drift og haft mindre tid til at prioritere opkvalificering af deres medarbejdere.

I indsatsen for mobilitet mellem landegrænser (EURES) er der ikke kommet nye projekter til i 2022. Der er givet tilsagn for 93 pct. af midlerne, og 44 pct. er udbetalt til projekterne.

Inklusionsindsatsen, der skal mindske antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet via uddannelse og beskæftigelse, omfatter 39 projekter med udgangen af 2022. På området er der givet tilsagn for 100 pct. af midlerne, og 81 pct. af midlerne er udbetalt. I 2022 har den lave ledighed – i lighed med i 2021 – gjort det vanskeligt at rekruttere det forventede antal deltagere. Inden for indsatsen til erhvervsuddannelse og videregående uddannelser er der med udgangen af 2022 givet tilsagn til 49 projekter, og der er ikke igangsat nye projekter i det forløbne år. Med et samlet tilsagn på 470 mio. kr. (25 pct.) udgør uddannelsesprojekter en markant del af socialfondsprogrammet, og der var ved udgangen af 2022 givet tilsagn til 96 pct. af midlerne og 74 pct. af midlerne var udbetalt til projekter.

Tabel 2. Socialfondsprojekternes fordeling på indsatsområder inkl. REACT-EU, 2014-2020

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
Iværksætteri og jobskabelse	73	686	97	502	71
Mobilitet på tværs af landegrænser ¹	4	19	93	9	44
Inklusion via uddannelse og beskæftigelse	39	314	104	246	81
Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	49	470	96	360	74
I alt	165	1.488	98	1.117	74
Iværksætteri, kompetencer og erhvervsfyrårne (REACT-EU)	16	400	100	99	25

¹ Indsatsen vedrørende arbejdskraftens mobilitet (EURES) adskiller sig markant fra den øvrige indsats, da der er tale om en driftsbevilling, der gives til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Støtten tildeles ad to omgange for treårige perioder, og den anden treårige periode udløb med udgangen af første kvartal 2022.

Output og effekter

I modsætning til den virksomhedsrettede indsats under regionalfondsprogrammet, hvor effekterne typisk ikke lader sig opgøre inden for projektperioden, er det muligt at opgøre de kortsigtede resultater af socialfondsindsatsen i projektets levetid. Output måles således i antal deltagere, der starter i projektet, mens resultaterne kan opgøres, når deltageren afslutter projektdeltagelsen.

Ved udgangen af 2022 har 165 projekter indrapporteret oplysninger om output, og 158 projekter har – ud over oplysninger om output – også indrapporteret oplysninger om umiddelbare resultater, projekterne har bidraget til.

Knap 52.900 personer er startet i initiativer vedrørende iværksætteri og jobskabelse. Der er knap 2.500 deltagere, der har etableret egen virksomhed, efter de har deltaget, og godt 32.400 deltagere har fået forbedret deres kompetencer.

Under indsatsen, der sigter på at øge mobiliteten på tværs af landegrænser, er der registreret knap 21.500 personer i EURES CV-bank, og i hele programperioden har indsatsen matchet knap 17.900 jobsøgende kandidater med stillingsopslag fra danske virksomheder.

Knap 10.700 personer har deltaget i aktiviteter inden for social inklusion, der skal flytte dem tættere på

beskæftigelse. Godt 1.100 af dem er kommet i arbejde efter projektdeltagelse, og godt 3.000 af deltagerne er startet i uddannelse. Fire ud af fem deltagere har ved indtrædelse i projektet ingen uddannelse ud over grundskoleniveau.

Ved udgangen af 2022 er der igangsat godt 42.200 forløb for at få flere unge i erhvervsuddannelse. Forløbene har efterfølgende hjulpet godt 30.500 unge til at starte på en erhvervsuddannelse. Under samme overordnede indsats vedrørende erhvervsuddannelse og videregående uddannelse har godt 16.000 voksne

deltaget i indsatsen for at få løftet deres uddannelsesniveau. Godt 1.100 deltagere har øget deres uddannelsesniveau, mens yderligere knap 4.000 deltagere er i gang med en uddannelse som følge af indsatsen. Mangel på arbejdskraft under højkonjunktoren har givet flere projekter udfordringer med at rekruttere deltagere til opkvalificeringsaktiviteter.

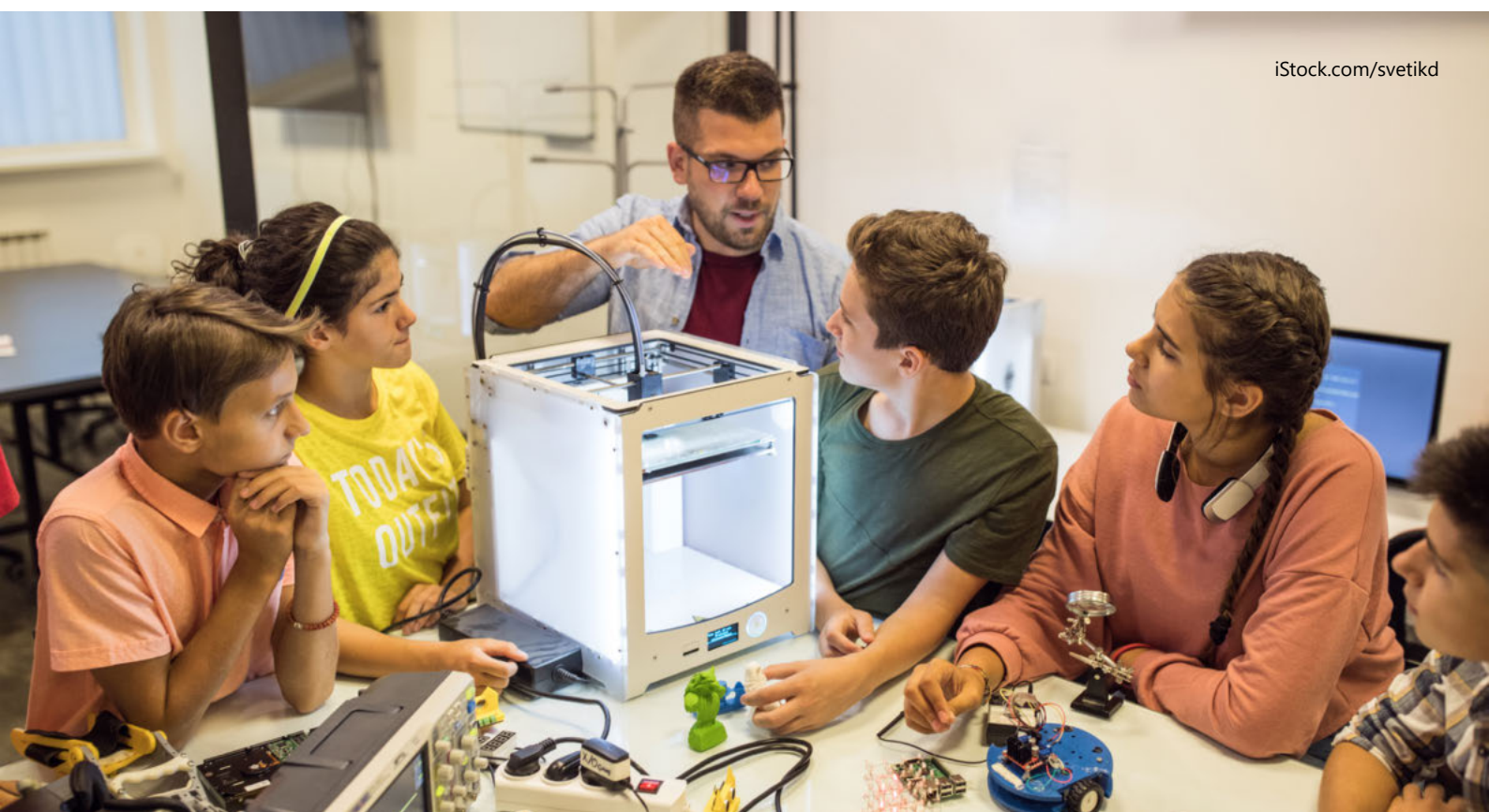
Endelig er der påbegyndt knap 3.600 deltagere under REACT-indsatsen. Ved udgangen af 2022 havde godt 500 af disse deltagere afsluttet deres forløb, og af dem havde godt 450 opnået forbedrede kompetencer.

Projekteksempel 4: Socialfondens indsatsområde *Erhvervsuddannelser for voksne*

Future Talent Denmark

Projektets formål var oprindeligt at fastholde internationale studerende efter uddannelse på det danske arbejdsmarked via korte praktikophold, casearbejde og workshops i virksomheder. Senere blev projektet udvidet til også at omfatte udenlandske dimittender. Baggrunden var, at kun en tredjedel af de udenlandske studerende og dimittender ønsker at blive på det danske arbejdsmarked efter endt uddannelse. 240 studerende og dimittender deltog i projektet, og 82 pct. af deltagerne har siden ønsket at forfølge en karriere i Danmark.

Future Talent Denmark begyndte i september 2019 og blev afsluttet i december 2022. Operatør var organisationen work-live-stay Southern Denmark i partnerskab med Syddansk Universitet og Aarhus Universitet. EU's Socialfond har støttet med 3,6 mio. kr.

iStock.com/svetikd